

29/6-78

SYV SVAR TIL REDAKTØR HANS CHR. FINSTAD

Aftenposten

På bakgrunn av uttalelser som falt under min pressekonferanse for en tid tilbake, har redaktør Hans Chr. Finstad i Aftenposten den 23. juni d.å. stilt meg en del spørsmål jeg gjerne vil svare på.

I det 1. spørsmålet stiller Finstad problemstillingen slik: - om jeg ville ha sett på hyrdebrevet som politisk dersom det hadde gitt en klar støtte til Regjeringens forslag om kvinnens rett til å avgjøre svangerskapsavbrudd.

I utgangspunktet synes jeg spørsmålet er formet på en måte som gjør at det innebærer unødvendige insinuasjoner.

På pressekonferansen ga jeg uttrykk for at deler av hyrdebrevet måtte bli oppfattet som ikke bare et politisk, men et partipolitisk engasjement.

En kan i den sammenheng ikke se bort fra det tidspunkt da hyrdebrevet ble lest opp i landets kirker.

Selvfølgelig ville hyrdebrevet ha vært like mye partipolitisk om det i denne situasjon og på det samme tidspunkt hadde fått et innhold og en form som reelt var en støtte for Regjeringens syn.

Til det 2. spørsmålet vil jeg bare si at jeg er fullt klar over biskopenes holdning til selvbestemt abort og at denne har vært uendret gjennom hele diskusjonen om denne saken.

Hvorvidt deres engasjement i spørsmålet om svangerskapsavbrudd som sådan har vært like sterk hele tiden, er det delte oppfatninger om.

Regjeringen har aldri vært i tvil om biskopenes syn på kvinnens lovbestemte rett til selv å avgjøre et svangerskapsavbrudd.

Igjen må jeg peke på tidspunktet: Hvorfor gå så bastant ut med velkjente meninger nettopp da?

I det 3. spørsmålet reises problemstillingen på følgende måte: - Meningsmålingene syner at det er et flertall i folket som er imot fri abort. Er det da Kirken eller Arbeiderpartiet som går mot folkeflertallet?

Til dette vil jeg hevde at neppe noen - og slett ikke Arbeiderpartiet - går inn for "fri abort", men for kvinnens rett til - innenfor de grenser alle nå burde kjenne - å bestemme selv. Alternativet er jo nemnd-avgjørelse og ikke noe annet.

Til dette kan jeg si at jeg aldri har vært i tvil om hvor det såkalte flertall befinner seg i denne saken.

I denne sammenheng kan en vel kanskje notere seg at utviklingen i oppfatningene, så langt de kan leses gjennom meningsmålinger, har gått i favør av Regjeringens syn.

Ellers vil jeg tro at Finstad og jeg kan være enige om at disse ytterst alvorlige spørsmål iallfall ikke kan gjøres til gjenstand for gallup-demokrati.

Det jeg har oppfordret til, det er fra Kirkens side å vise en større grad av forståelse for de sosiale, og dypt menneskelige problemer en her står overfor. Biskopenes uttalelse kan skape mismot og skyldfølelse hos mange som har gjennomgått abort - også på premisser som er godtatt av de aller fleste.

Med rette eller urette er altså uttalelser fra kirkelig hold også gjennom det siste hyrdebrevet blitt oppfattet som en moraliserende og av og til også dømmende holdning overfor de mennesker som har blitt tvunget til å gjennomgå den påkjenning som et svangerskapsavbrudd er.

Det er en slik holdning som kan bli oppfattet som mangel på forståelse, som kan fjerne Kirken fra visse deler av befolkningen.

Så spør Finstad i spørsmål 4 om jeg med en folkekirke mener en kirke som skal være uten fast tro og lære, og som i hvertfall ikke skal være provoserende.

Nei, jeg tar ikke sikte på å bidra til en holdningsløs kirke.

Derimot må jeg innrømme at de holdninger som av og til kommer til uttrykk, ikke er i samsvar med det som også skulle være Kirkens budskap, nemlig å forstå og tilgi. Jeg er ikke engstelig for en provoserende kirke. Men retthaveri er jeg redd for, både i og utenfor Kirken.

For det andre er det etter min oppfatning så at noe av det mest sentrale og bærende i Kirkens lære er neste-kjærlighet og viljen og evnen til å møte mennesker som i høy grad trenger denne.

Her bør en gå dit hvor disse menneskene befinner seg, møte dem med forståelse og ut fra dette gi sin hjelp, støtte og veiledning.

I det 5. spørsmålet skrives det om en konfrontasjon med Kirken med oppfatninger som ikke lenger er relevante, og at angrep av den type særlig skal komme fra kretser som står meg politisk nær.

Jeg går ut fra at disse kretsene er nærmest til å svare for disse spørsmålene.

Uten at jeg her er helt sikker om hva det siktes til tror jeg at det vil være en fordel også for Kirken å ha ulike oppfatninger når det gjelder den lære som skal være Kirkens, representert innenfor Kirken, og at de synspunkter som her har blitt klarlagt kan brytes i et åpent og levende miljø, i Kirken selv, og med kretser utenfor Kirken.

Å søke å verge seg mot dette gjennom en linje som kan bli oppfattet som ensretting, tror jeg ikke er til beste for Kirkens framtid.

I spørsmål 6 reises det en problemstilling som har med mitt syn på demokratisering i sin alminnelighet å gjøre, og hvordan jeg ser på flertallets rett til å være med å avgjøre spørsmål innenfor Kirkens styrende organer.

Kirkens styrende organer er en del av vårt representative demokrati.

Organene representerer de mange mennesker som med til dels ulike oppfatninger føler seg som en del av Den norske kirke.

I sin beslutning bør de representative styreorganer i Kirken ta hensyn til dette.

Regjeringen er i visse saker én av Kirkens styrende organer.

Den samme regjering har i alt overveiende grad fulgt de tilrådinger som har kommet fra de kirkelige organer.

At det av og til oppstår situasjoner der Regjeringen kommer til en annen konklusjon enn de styrende organer ellers i Kirken, er ikke noe brudd med demokratiske prinsipper.

Det er en del av en demokratisk styreform slik den er etablert i vår samlede statsforfatning.

I spørsmål 7 reiser Finstad den problemstilling at det er for få som deltar, f.eks. gjennom sin stemmerett ved valg av menighetsråd osv.

Han spør om dette skal sees på som Kirkens feil.

Selvfølgelig er det ikke Kirkens feil - neppe noen "feil" i det hele tatt, men avgjort en begrensning i den representative rekkevidde.